

9de Aarg.

1878

16de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af A. Ehrnrodsen.

31te Oktober — 20de Hefte.

Decorah, Iowa

B. Anundsen, Bog- og Accidents-Etrykker.

1878.

For Hjemmet,

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning,
begynder med 1878 sin 9de Aargang.

Det indeholder et afværende og omhyggeligt udvalgt Læsestof bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Reisebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv, samt

Fortællinger, Digte og Blandinger.

Det udkommer med 2 Ark i Omflag 2 Gange om Maaneden (15de og 30te) og koster \$2.00, (til Norge og Danmark \$2.50) om Aaret i Forbud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit. Pengene sendes helst i Money Order, Drafts, (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subskribenter behøge at melde sig snarest muligt. Denne Aargang kan faaes fra No. 1.

Adresse: A. Thronsdien, Drawer 14, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mandts Hjælp til at indsende Penge, da se til, at Vedkommende er vaa lidelig.

ST. OLAF'S SCHOOL,

en luthersk Højskole for gutter og piger,

Northfield,

Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maanedre) og for en Termin i Forhold. Kost billig. Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

E. Mohn, Northfield, Minn.

Ældre Bind af For Hjemmet

11te Bind (1876. I) se 3die Side af Omflaget.

12te Bind (1876. II) indeholdende de interessante Fortællinger "Lise i dafteren og De to Blinde, samt meget andet interessant Læsestof tilsendes portofrit for \$5 Cts., begge disse Bind for \$1.25.

13de Bind (1877. I) indeholdende de fortrinlige Fortællinger "Alpefjæven, Mod Himlen (Forfatterindens Ungdomshistorie), Dikken fra Amerika, En Gut fra Londons Gader, saavel som flere mindre Fortællinger, den interessante historiske Skildring "Karl den 12te i Norge, henimod 30 andre Høire og mindre Artikler, adskillige Digte, 15 Gaader og 116 Blandinger tilsendes portofrit for \$1.00

14de Bind (1877. II) indeholdende sidste Afdelig af Fortællingen "Mod Himlen (Forfatterindens Husliv), Fortællingerne "Lise fjæven, Alene, En Juleaften paa Gaaraka samt meget andet fortrinligt Læsestof tilsendes portofrit for \$1.00, begge disse Bind for \$2.00.

15de Bind (1878 I) indeholdende 1ste Halvdel af den interessante Skildring "Hilf Altkon eller den nye Robtansen", Martøren i St. Andrews, Jacob Glants Reise, Artikler, m. m. M., sendes portofrit for \$1.00. Alle 5 Bind pr. Exports for \$3.50.

Hvert Bind bestaar af 12 Hefter og udgjør 384 store Titavsider, Indholdsblad og Indholdsregister indbefattet.

Adresse: A. Thronsdien,

Drawer 14, Decorah, Iowa.

For Hjemmet,

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

9de Aarg.

31te Oktober 1878.

20de Hefte.

Skovstjernen.

(Mønstret Sjellstedts Ungdomshistorie.)

Fortale til de unge Læsere.

(Af Bogens tydste Udgiver Dr. Barth.)

Kjære Venner! der er atter været en liden Blomst i min Have eller i min lille Skov; denne tilbyder jeg Eder herved. Den hedder "Skovstjernen". Blomsten af dette Navn finde I forøvrigt i de flyggesfulde Skove; den er ikke et Kvarter høi, har stjerneformede omkring Stængelen staaende Blade og smaa hvide Blomster. En saadan Blomst, liden, uanseelig, beskeden, men elstelig, har den Dreng ogsaa været, som her fortæller Eder sin Historie. Han er en Skovstjerne, det er, han er opvoget midt i Skoven, og han har som en Stjerne trolig stannet med sin lille Lys for de uvdende Børn, han blev sat iblandt, og siden har han som en Stjerne af større Glands stannet blandt Mahomedss formørkede Tilhængere. Jeg er vis paa, at I ikke saa let

ville glemme ham, naar I engang have lært ham at kjende.

"Skovstjernen" vil selv fortælle Eder sin Historie; thi han siger, at han selv bedst maa vide, hvad han her og der har oplevet, og han har vel ogsaa Ret; jeg vil altsaa lade ham fortælle.*)

I.

Tolv Mile fra Karlstad, som ligger ved den nordlige Bred af Indsøen Venern i Kongeriget Sverige, laa midt i en Skov en liden

*) Saafremt nogen af Læserne skulde være i Besiddelse af et Exemplar af "Skovstjernen", vilde Udgiveren af "For Hjemmet" være glad ved at faa laant det paa nogle Dage, efter hvilken Tid det samvittighedsfuldt skulde blive sendt tilbage til Eieren. Da Skriftet har været udgivet paa Svensk under Navnet "Herdgossan", vilde et Exemplar af denne svenske Udgave gjøre samme Tjeneste. Udg.

Gaard, som min Fader, en Bonde af ringe Aar, beboede. Der blev jeg født i Begyndelsen af dette Aarhundrede. Naar jeg nu sidder midt i en Palmestov eller under de stoggefulde Banantræer, ved hvilke frodige Særlsteplanter ino sig op, eller i et tæt Krat af duftende Oleandre, saa viser Guds Skabning sig rigtignok for mig i en ganske anden Stikfelse og i en langt større Pragt end i mit fattige Hjem, hvor der rundt om os ikke stod andet end Gran-, Furu og Berketræer, og hvor Blaabær og Tyrbær aflægge deres stille Vidnesbyrd om disse nordlige Gynes svagere Spirekraft. Alligevel har jeg ofte et Stags Hjemve efter Ensomheden og Simpeltigheden i hine mit Fødesteds Skove, og da jeg engang saa det württembergste Schwarzwald med sine mørkegrønne Naaletræer, med sine adspredte Bondegaarde, med sine indhegnede Marker, med sine bølgende Havreagre og sine Straatage, da hørvede Hjertet i Livet paa mig: thi jeg saa et Billede af Forholdene i mit Fædreland, der endnu stedse er dyrebart for mit Hjerte. Naar jeg om Aftenen vil nyde frisk Luft her, hvor Heden-om Dagen er dræbende, og de store Kampyr-Flaggermus, hvis læderagtige Vinger holde 4 Fod i Udstrækning, langsomt flyve omkring i Kredse, Ulyerne tude, og den affyelige Mustusrotte kryber frem af sine Smuthuller; da vil det tykkes mig, som om Aftenen i en svensk Furu-stov, hvor Elhornen muntert springer op og ned paa Træerne, og Raadpærene flye liste sig gjennem Skoven, dog er behageligere. Intet

Under, at Grindringen om mit Fædeland, saa meget Tungt jeg end har erfaret i samme, dog stedse indeholder noget Godt for mig.

Den første mærkelige Tildragelse i mit Liv, som jeg kan erindre mig, er, at jeg i en mørk Vinternat maatte se vor Boltig gaa op i Flammer. Da var jeg omtrent fem Aar gammel. Min Fader var ikke hjemme: kun min gamle svage Bedstefader, min Moder, min fireaarige Broder, min lille Søster i Bugaen, og jeg, mine Forældres første fødte Barn, vare Vidner til dette sørgelige Optrin. Min Moder forsøgte i Begyndelsen alt muligt for at slukke Ilden og slæbte alene meget Vand op paa Taget; men da hun saa, at Alt var forgæves, sagte hun at redde saa meget som muligt ud af Luerne, og anstrengte saaledes sine Kræfter ved at udskaffe vort Husgeraad, at hendes Sundhed for stedse blev nedbrudt, og hun maatte tilbringe mange Aar paa Sygeleiet. Da vi boede ganske alene i Skoven, kunde Ingen komme os til Hjælp; og om en fjærn Nabo end havde seet Ilden, vilde det dog være blevet for silde, inden han kunde naaet frem. Da min Fader kom tilbage, havde han ikke længer noget Hus. I en Hast blev nu en liden Hytte bygget, i hvilken vi boede, indtil et Hus igjen kunde blive opført. Men dette var ikke muligt om Vinteren, og vi maatte hjælpe os med den trange Hytte til den følgende Sommer. Ved Opførelsen af det nye Hus bleve mine Forældre endnu fattigere; og da min Moder stedse var syg, gif det ganske ud med dem. Min Fader saa sig nødt til

at gjøre Gjæld for at bestride selv de første Fornødenheder; og da der aldeles ingen Anledning var til at fortjene Noget, saa blev han nødt til, hvor tungt det end maatte falde ham, at sælge Gaarden, for at saa sin Gjæld betalt. Neppe kan man ret forestille sig min Faders vanskelige Stilling, naar man ikke selv har erfaret noget Lignende. Fem Børn tilligemed en sygelig Kone vare at forsørge; Hus og Jord solgt; Formuen fortæret. Min Fader forstod Sneedferhaandverket, saavidt det behøves til simple Arbejder paa Landet, og søgte dermed at ernære sin Familie saa godt han kunde; men al hans Anstrengelse uagtet, blev Armøden stedse større; vi maatte ogsaa for hans Haandverks Skyld drage fra et Sted til et andet og ofte lide stor Nød. Bistnok forglemmer Gud ingen af sine Skabninger: Han, som hver Dag dækker Bord for Fuglene under Himmelen, uden at de saa, høste eller sankt i Lader, kan heller ikke forholde et stakkels Menneſtebaar sit Middagsmaaltid, om det end kommer først om Aftenen; Han, der har saa mange Klæders tilovers, at Han endog klæder Blomsterne paa Marken, — og hvor vakkert og fint! — Han vil heller ikke lade sine Børn fatteres Klæder. Og i Sandhed, vi erfarede mange Beviser paa Guds store Godhed, omendſkjønt vi ikke vidste tilbørligen at fatte dem. Men medens Han mangen Gang endog overøser de Ugudelige med sine Gaver, lader Han dem, som Han gjerne vilde drage nærmere til sig, ofte en Tidlang have et saa knapt Udkomme, som om han

ganske havde forglemmt dem, og afstjærer dem alle menneskelige Hjælpe midler, for at de saa meget visere skulle søge alene hans Hjælp; Han betager dem Udſigten til alle Sider, for at de skulle nødes til kun at se opad.

Ihvorvel mine Forældre hverken kjendte sig selv eller den Herre Jesum ret, vare de dog idetmindste udvortes meget ærbare og bleve af Nøden ligesom tvungne til at holde sig til Herren og at vente deres Hjælp fra Ham. De bestjæftigede sig gjerne med gudelige Betragtninger og besøgte flittigt Kirken, omendſkjønt Guds Ord ikke blev prædiket pult og rent i den; thi de forstode det ikke bedre. De lærte mig en Mængde Bønner udenad og holdt mig til at fremſige dem Morgen og Aften. Men Titet blev mig sagt om en alvorlig Omvendelse, om Hjertets Gjenfødselse ved den Hellig-Aands Kraft og om den sande Tro paa Frelseren, der viser sig i et nyt Levnet. Thi disse Ting kjendte de selv lidet til. De havde endnu aldrig kjendt en sand Kristen og aldrig hørt en i Sandhed kristelig Prædiken. Præsten sagde vel Folket, hvad de havde at gjøre og lade for at være Gud behagelige; han advarede mod grove Synder og Laster og formæuede til Dyd; men det blev saaledes foredraget, som om Menneſtet kunde udrette alt dette ved sin egen Kraft, og som om det ikke behøvede nogen Omvendelse eller Fornyelse ved Guds Aand. Om det menneskelige Hjertes dybe Fordærvelse, om Forløsningen ved Kristus, den Korsfæstede og Opstandne, om Troens

Retfærdighed og Gjenfødelsens Nødvendighed hørte man ham ikke tale. Folket i denne Egn levede i et almindeligt Mørke, og det faldt Sagen ind, at en grundig, gjen-nemgribende Forandring maatte foregaa med Sjælen, dersom man vilde blive salig. De frygtede der-hos meget for at forstyrres i deres Sikkerhed; — og naar Samvittighe-den ved Guds Ords Kraft blev opvakt og vilde gjøre dem Bebrei-delser, saa betragtede de det som en Ansægtelse, hvorved Sjælens Fjende vilde føre dem bort fra deres faste Tro. Men denne Tro var kun en ydre, en Forstandens og Hufommelsens Tro, ikke Hjær-tets. De mente, at naar de an-toge som sandt, og ikke tvivlede paa, hvad der staar i Bibelen og i Katechismen, saa var det den rette Tro. Naar de vilde gjøre det ret godt, anstrengte de sig med at blive udvortes ærbare efter Lo-ven; imidlertid gjorde kun Faa sig denne Nøie; de fleste hengif ganske sorgløse og rænkre: vi have jo den rette Tro, saa vil Gud nok gjøre os salige, om vi end mangen Gang forse os og gjøre Uret. Jeg fik heller ingen bedre Kundskab; dog er jeg mine Forældre megen Tak skyldig; thi de sagde mig Alt, saa godt de selv forstode det, og det var deres fulde Alvor at gjøre mig til et fromt Menneske. Dette kan rigtignok end ikke de mest velmenende Forældre gjøre, men alene Gud; og hvis han ikke havde forbarmet sig over mig, saa vilde jeg med alt dette være bleven for-tabt. Da jeg var seg Nar gam-mel, kunde jeg allerede læse, og snart derpaa ogsaa skrive. Men

Jeg maa ikke tænke, at dette kom af slittig Skolegang: thi dengang gaves der ingen Skoler der paa Landet; men Forældrene selv lærte sine Børn en Smule at læse eller toge for nogle Uger En i Huset for at give Børnene Undervisning. Min Fader var glad, at han selv kunde læse og skrive, og underviste mig i begge disse vigtige Færdig-heder, som jeg havde stor Lyft til at lære. Da han saa, at det kostede ham saa liden Nøie med mig, og at jeg saa let fattede Alt, havde han megen Glæde deraf og vilde gjerne have sendt mig i den store Skole i Karlstad, ja endog ladet mig studere; men dertil var han altfor fattig; saa meget havde han ikke kunnet staffe tilveie; det blev vanstelig nok for ham med sine Hænders Arbeide at erhverve det daglige Brød for sin Familie. Da jeg nu kunde læse alene, søgte jeg med en brændende Hunger efter Bøger: thi de, som vare i Huset, havde jeg snart gennemlæst; men foruden gamle Bønehøger og Po-stiller var der kun saa at finde. Imidlertid var det en stor Lykke for mig, at jeg saa tidlig havde haft Leilighed til at lære Noget, hvilket faldt kun i saa Børns Lod i hin Egn, som jeg siden vil for-tælle Eder; thi saasnart jeg blev noget større, blev jeg brugt til allehaande Haandarbeide, og den skjønne Tid til at lære var forbi. Saaledes naaede jeg det tiende Aar. Da kom en stor Hungers-nød, næsten som dengang, da den forlorne Søn ønskede at folde sin Bug med Nass, som Svinene aade; og vi maatte nyde Bark og andre ringe Næringsmidler, for ikke at

dø af Hunger. Vel havde dette allerede ofte ellers ogsaa været Tilfældet, naar vi ingen Penge havde til at kjøbe Brød for. Men denne Gang blev det endnu værre end ellers; thi om vi og havde haft Penge, saa vilde intet Brød have været at faa tilkjøbs, og den ringe usle Spise kom Dag efter Dag paa Bordet. I have vel aldrig spist Brød, som var bagt af Træbark, Avner og noget Klid; I vilde med Afsty spytte det ud, om man gav Eder det at spise; vi vilde dengang have været glade, om vi kun havde haft nok af saadant Brød. Men fordi det fattedes ogsaa derpaa, saa kunde min Fader ikke beholde mig længere hos sig; og jeg maatte være glad, da i Begyndelsen af Sommeren en Bonde gjorde mig det Tilbud, at jeg skulde komme til ham og vogte hans Hjord (jære); thi da kunde jeg dog haabe, at jeg vilde faa Brød til Rødtørst. Min gode Moder ledsagede mig et Stykke paa Veien, saa langt hun i sin Svagthed kunde, og endnu længere ledsagede hendes mange moderlige Taarer mig, da jeg dybt bedrøvet havde taget Afsted med hende. Af, du gode Moder! aldrig vil jeg glemme det Øieblik, da jeg kulde hang ved din Hals, for første Gang i Begreb med at forlade dig og drage ud iblandt Fremmede. Omendstjønt du dengang ikke kjendte Herren saa godt, som jeg nu kjender Ham, saa har du dog opsendt for mig mange Sukke til Ham, at Han vilde hjælpe og beskytte mig i den usædelige og farefulde Verden, i hvilken jeg vandrede ud, uden at kjende den

eller Frelseren eller mig selv. Han gjengjælde dig din tro, moderlige Omhu!

Min Moders Bøn blev hørt; omendstjønt jeg ikke kjendte Herren, saa kjendte Han dog mig, og Han har aldrig forladt mig. Naar jeg nu stuer tilbage paa de herunderne Aar af mit Liv, maa jeg forundre mig over den himmelske Faders uendelige Kjærlighed og Taalmodighed, med hvilken han har holdt mig i sine Arme og ført mig tilbage fra saa mange Afvigelser; og jeg maa vel i Besvidstheden af min Uværdighed udraabe som Jakob: "Jeg er ringere end al den Misundhed og al den Trofasthed, som Du har gjort mod din Tjener!" Jeg gif af mine Forædres Hus mere værgeløs end en Due; men jeg blev plantet iblandt Torne, og disse vare min Beskyttelse. "Lov Herren, min Sjæl, og glem ikke alle hans Belsjæeninger!"

Min Stilling hos den Bonde, i hvis Tjeneste jeg kom, var ikke saa blid; men jeg fandt mig taalelig deri; thi jeg var tidligen bleven vant til Arbeide og Savn. Om Morgenen maatte jeg stedse staa op før Klokken fire for først at arbeide og derpaa vogte Hjorden. Da der allevegne ikke var sværlig andet end Lyngmark, og Sommeren var meget tør, fik jeg ofte høre Stjældsord og Banden, for at jeg ikke kunde finde bedre Græsgang; og der blev slet ikke hørt paa min Forsikring, at jeg gjorde mit Bedste, og jo ikke kunde for, at Marken var saa tør. Desuden var man ikke videre god mod mig; thi hver Dag fik jeg om Morgenen

kun noget Mælk og Brød, som var baat af Avner og Havre, om Mid- dagen Mælsuppe og samme Slags Brød, og om Aftenen det samme igjen. Imidlertid skulde jeg med denne Kost have anseet mig meget lykkelig, naar jeg kun havde faaet saa meget af denne Grise, at jeg havde kunnet stille min Hunger; men det fattedes ogsaa derpaa, og jeg maatte af Erfaring lære, at Mennesket lever ikke alene af Brød. Saaledes var jeg meget fattig paa Alt, hvad der hører til denne Jord, og hvor let skulde jeg have fundet mig deri og trøstet mig derover, hvis jeg allerede dengang havde vidst, hvad jeg nu ved, at min Borgerret er i Himmelen, og at jeg altsaa er rigere end en Keiser af China, der regjerer over det største Folk, og en Keiser af Rusland, der har det største Land under sig.

Herved kommer jeg ofte til at tænke paa hin Dalekarl, der arbejdede som Daglønner hos en rig Herre i Nærheden af Stockholm. Herren samtalede paa en Spads- gang med Arbeideren og spurgte ham: "Ved du vel, hvem Land- godset hist ved Søen tilhører?" — "Nei", sagde Daglønneren. — "Det tilhører mig. Og hint ved Skoven, og Slottet paa Bjerget, ved du, hvem der eier dem?" — "Nei." "De ere ogsaa mine. Ja Alt, Alt, hvad du her kan se, er mit." — Dalekarlen stod et Dieblif stille, trykkede Spaden i Jorden, tog Haen af, viste mod Himmelen og sagde med dyb Stemme: "Er den ogsaa din?" — Maatte dog Jagen gjøre sig til af sin Eiendom, som

ikke kan besvare dette Svørgsmaal med Ja!

Saa fattig jeg end var, — og viselig Jagen af Eder vilde have byttet med mig — saa fik jeg dog af og til en Lettelse og Opmun-tring. Engang i denne Sommer oplevede jeg en stor Glæde. Det blev mig nemlig tilladt en Søndag at gaa til Kirken, og da jeg kom derhen, fandt jeg ogsaa min Fader der. Min Glæde var saa stor, at det faldt mig overmaade tungt saa snart igjen at maatte stilles fra ham; men jeg maatte dog gaa. Imidlertid var jeg i min usle Stilling næsten altid tilfreds, ja endog lykkelig efter min daværende Maalestok for Lykke. Havde jeg vidst at benytte min Ensomhed, da jeg sjelden den hele Dag fik et Menneske at se, til at tale fortrol- lig med Frelseren og tilbringe Tiden i Omgang med ham, saa vilde jeg vistnok have været endnu langt lykkeligere; men dengang havde jeg ikke den Forstand. Kun en Ting gjorde min Stilling undertiden tung for mig, nemlig min Begjærighed efter at lære Noget. Saasnart Driften til at studere vaagnede hos mig, sølte jeg mig ikke mere lykkelig: thi der var jo i mine Omstændigheder al- deles ingen Udset til, at dette Ønske nogenstunde kunde blive til- fredsfuldt. Naar dette blev ret levende hos mig, gif jeg ofte op paa store Stene og prædikede det bedste, jeg vidste og kunde, for mine Kjor, Faar og Lam; men disse ulydige Tilhørere havde ingen Taalmodighed og Villighed til at agte paa mit Foredrag, men løb ligegyldigen hid og did, og da

maatte jeg strag med Smerte sige Amen og igjen samle mine adspredte Tilhørere. Ogsaa Ulvene forvoldte mig mange kummerfulde Timer; til at fordrive dem, var jeg for svag; og hvis de havde røvet et Kreatur, saa vilde jeg alene faaet Skylden derfor. Om alle Sjælesørgere med saadan Omhyggelighed, som jeg dengang, vilde holde Ulvene fra deres Hjord, saa stod det bedre til i de kristelige Menigheder. Guds Godhed, som var over mig, tillod ikke, at nogen af dem brød ind i min Hjord, hvor ofte de end vare i Nærheden, og jeg blev sat i Skræk ved Synet af deres Spor eller af de rovgyerrige Dyr selv.

Mit indre Liv i den Tid var intet Liv. Istædfor at omgaaes i Bøn med Gud og Kristus, lyssellatte min Indbildningskraft sig med Billeder af den store Lykke, som jeg ønskede mig, med Forstillinger om en bekvem Præsteholig tilligemed en Stue fuld af Bøger og en Kirke fuld af Tilhørere, for hvilke jeg prædikede. Vel gav jeg Agt paa mine Forældres Formaninger og beholdt dem i Hukommelsen, havde ogsaa stedse det gode Forsæt at fremsige regelmæssig mine udenadlærte Bønner; men da jeg ikke kunde indse, hvortil disse kunde nytte, saa blev det ofte ugjort, og en oprigtig Hjerrebøn sandt ikke Sted, da jeg slet ikke forstod mig paa den.

Da Vinteren kom, var det ude med Herligheden, og jeg var igjen uden Hjem; thi Bonden, hos hvem jeg om Sommeren havde været, behøvede mig ikke om Vinteren, da Kvæget maatte blive i Stalden,

og mine Forældre havde ofte iffe engang et lidet Stykke Brød for mine smaa Søskende. I denne Nød gjorde jeg et Forsøg med at betle; men det vilde slet ikke gaa. Jeg var saa undseelig, at jeg neppe kunde frembringe et Ord, og flammede mig for Enhver, som saa paa mig. Den første Dag, da jeg prøvede at betle, sad jeg om Aftenen i en liden Bondeby om et Natteleie. Jeg gik fra Hus til Hus; men allevegne blev det mig negtet, og jeg maatte den mørke Aften gaa endnu længere. Dette var en ubeldig Begyndelse, slet ikke stiftet til at anbefale Betleriet for mig. Jeg havde derfor den følgende Dag heller ikke Mod til at bede om et Stykke Brød og blev meget hungriig. Jeg fortæller disse i sig selv ubetydelige Omstændigheder kun derfor, at I skulle kunne skjønne den Fristelse, i hvilken jeg i denne Tid geraadede, og skjønne paa den Guds Bevarelse, som jeg i denne Fristelse fik erfare. Det var en ved Nøden forstærket Fristelse til en stor Synd, men som let lader sig forklare hos En, som endnu ikke har den rette Tro paa Gud. Jeg kom til en anden liden Bondeby og haabede, at Noget der vilde være saa medlidende at stille min store Hunger, men Ingen viste sig villig dertil; overalt, fra det første til det sidste Hus, blev jeg afvist. Da jeg nu bedrøvet vilde gaa ud af det sidste Hus, saa jeg i Kjøkkenet, igjennem hvilket Veien førte, og hvor Ingen var nærværende, et lidet Stykke tørt Havrebrød ligge paa Bordet, hvilket jeg dengang maatte holde for en stor Skat. Strag kom den Tanke:

"Tag det; Følkene blive derved hverken fattigere eller hungri- gere, og for dig er det en stor Velgjer- ning!" Jeg tog det virkelig. Men som jeg vilde gaa, sagde en raabende Stemme i mit Indre: "Du skal ikke stjæle!" Strax lagde jeg det lille Stykke Brød igjen paa sin Plads og gif med taare- spidte Øine videre. Det falder mig derved ind, hvad jeg engang har læst om en from Mand i Eng- land. Han sagde: "Jeg søgte at indpræge min Datter i hendes første Barndom Begrebet om Troen. En Dag legede hun med nogle smaa Glasperler, som syntes at fornøje hende meget. 'Min fjære Doris', sagde jeg til hende, 'det er vakre Glasperler, du har.' — 'Ja, Pava.' — 'Nu da, saa faa dem fra dig i Ilden.' — Taarerne kom hende i Øinene, og hun dræ- lede. — 'Nu', vedblev jeg, 'gjør hvad du vil; men du ved, at jeg aldrig bød dig gjøre Noget, som jeg ikke ansaa godt for dig.' Hun saa endau en liden Stund paa mig og fastede dem derpaa i Ilden. Nogle Dage derefter kjøbte jeg hende en Kuffet fuld af røde Glas- perler og sagde til hende: 'Se, fjære Doris, disse tilhøre dig, fordi du troede mig. Men kom nu ihu, saalænge du lever, hvad Tro er. Sæt den samme Tillid til Gud.'" Ligesaalidt som Do- ris kunde tænke sig en Grund, hvorfor hun skulde kaste Perlerne i Ilden, saa lidet kunde Abraham vide, hvor- for Gud befalede ham at ofre sin Søn Isak. Men Gud forlanger just ubetinget Lydighed af os, og jeg kunde, naar jeg vilde bestinde mig, vel vide, hvorfor han har

forbudt at stjæle. Alligevel skul- de jeg for denne Selvfornegtelse af Lydighed mod hans Bud maaste ogsaa være bleven belønnet ved en endnu bedre Gave, naar jeg kun havde haft Tro nok. Men derpaa fattedes det mig. Jeg var ganske nedslaaet og vidste ikke, hvorhen jeg skulde vende mig. Kulden var meget skarp, saa at Vandet strax blev til Is i Haarene, og Sneen var dyb. Jeg tog desuden Feil af Veien, og den mørke Nat brød frem. Nu fattedes intet mere til min Glendighed; Hunger, Kulde, Trætbed, Møkk og Haabløshed kom sammen. Efter at jeg længe havde vanket omkring, fik jeg endelig skimte Lys fra Biuduerne i en Bondeby.

Hvormeget vilde en Anden have glædet sig over dette Syn! hvor glad vilde han være gaaet hen mod Løset for at vederkvæge sig i en varm Stue! Jeg havde ikke Mod til at gaa ind i et Hus; de Erfaringer, jeg hidindtil havde haft, gjorde mig mistroisk; jeg ventede ingen Medlidenshed mere af Menneskene. Endelig fandt jeg en Lade og gif ind i den, for der at sove; thi jeg var meget træt. Sørgelige Anstalter til et godt Natteleie! Jeg havde saa, ringe og sønderrevne Klæder, og der fandres næsten intet Hø og Halm til at biede over mig. Omend- stund jeg var meget hærdet mod Kulde, angreb den mig dog saa- ledes, at jeg om Morgenen, da jeg vaagnede, neppe var istand til at gaa, thi jeg var bleven ganske stiv. Dertil var min Lunge ble- ven saa angreben af Kulden, at jeg ophostede meget Blod. Endnu

den Dag i Dag maa jeg forundre mig over, at jeg ikke dengang blev et Bytte for Døden. Neppe havde jeg saa megen Kraft tilbage, at jeg kunde gaa til mine Forældre, og meget ujerne gjorde jeg ogsaa dette, fordi det gjorde mig ondt at forarsage dem endnu mere Bedrøvelse med min Sygdom; thi de havde Kummer nok alligevel. Men der var ingen anden Udvei, og da jeg kom til dem, klagede vi vor Nød for hverandre under mange Taarer. De beklagede, at Armoden nødte dem til at lade mig gaa omkring i saadan Glendighed; og jeg maatte ønske hellere at være død, end at se paa deres Kummer. Saa snart det blev bedre med mig, var jeg igjen i samme Nød som forhen, og mine Forældre vidste ikke, hvad de skulde tage sig til med mig.

De kunde ikke bringe det over sit Hjerte at lade mig igjen vandre om i Is og Sne og betle mit Brød for ubarmhjertige Folks Døre; og paa den anden Side oversteeg det deres Kræfter at for sørge mig hjemme med det knappe Brød, hvoraf de ikke havde tilstrækkeligt til mine sørige Søstende.

Men Faderen i Himmelen kom med sin Hjælp, da vi ikke mere vidste at hjælpe os. En Dag holdt en Slæde for vor Dør, og en Bonde af Nabolaget, som havde været i Byen for at kjøbe Noget paa Markedet, kom ind til os. "Nabo Hans!" sagde han til min Fader, "din Søn kan godt læse og skrive, og mine Børn kunne ingen Ting; hvad mener du? Kunde du ikke overlade ham til mig i Vinter? du er vel desuden ikke saa godt forsynet med Mad til ham." I kunne tænke Eder, hvorledes jeg i dette Dieklid blev tilmodet; en saadan Freløsning af min betrængte Grilling havde jeg ikke rovet at haabe. Blodet steg mig op i Ansigtet, og førend min Fader fik Tid til at svare, sprang jeg op og sagde: "Jeg gaar med, hellere idag end imorgen." Mine Forældre havde naturligvis heller ikke Noget at indvende derimod; de takkede Gud for denne uventede Hjælp, og da mit Løi, som I let kunne tænke, snart var samlet, hjørte jeg strax med Bonden til hans Bolig, efterat jeg først havde taget en hjertelig Afsted fra mine Forældre og Søstende.

(Fortsættes.)

En Zulufassers Fortælling om sin Reise til England.

(“Tælling for Folket.”)

Et Antal Zuludere var bleven ført over til England for der at vise sin barbariske Dragt og sine pudsige Krigsdandse for sine hvide

Brødre i Norden. Efterat den Tid var forløben, for hvilken man havde hvervet dem, og den Spekulant, der havde baaret Omkostning-

gerne med deres Oberfart, havde spjdt sine Lommer, blev de fleste af dem sendt hjem igjen ifølge en Lov, der foreftriver, at ingen Indfødt maa fjærnes fra Kolonien, medmindre han inden en bestemt Tid føres tilbage til sine hjemlige Kyfter. En af Eventyrerne, en opvakt ung Zuluer, brugte sine Dine godt, medens han var paa Reisen, og ved en søregen Anledning fik man bevøget ham til at fortælle de mærkværdigste Ting, som han havde seet, for endel Høvdinger, der havde samlet sig om ham og var usygjerrige efter at erfare af et Dienvidnes Mund af deres Stamme, hvorvidt Beretningerne om det eng. lste Folks Storhed var troværdige.

De gamle Mænd og Høvdinger havde sat sig paa Gul og sluttet en Kreds om sin unge Landsmand; men de skjulte sin Nysgjerrighed under det værdige Blik af usforhyrrelig Eiegeerdighed, som vilde Stammers Stormænd betragte som nødvendig hørende til deres Stilling i Saanfundet. Ved denne Leilighed lod sig ogsaa hist og her spore Tegne paa umiskjendelig Vantro. Den unge Mand, der ved sin large Reise var bleven "ældre end de Eldre", sad midt i Kredsen og begyndte sin Fortælling saaledes:

"At reise tilhøjs var svært at paatage sig for os; men vi sagde: vi vil forsøge det; Andre har gjort det og er komne vel tilbage. Skal vi lide en anden Skjæbne, fordi vi er sorte? I Begyndelsen gif Skibet temmelig godt; men snart begyndte det at kaste sig fra den ene Side til den anden, og det sølte sig usikkert i Vandet, saa at

vi sagde, at det vilde vælte. Vi indsaa ikke Grunden til, at det ikke væltede. Vi blev snart meget syge og kunde ikke spise og troede, vi skulde dø. Vort Mod faldt, og vi jamrede os over vore Venner. Endelig saa vi dog, at vi kom os igjen, og at Skibet endnu stedse beholdt sin rette Stilling, saa at vi sagde: nu kan Alt gaa godt igjen med os. Vi naaede Kapstaden og holdt denne for en stor By, indtil vi havde seet Englands Byer. Efterat vi havde forladt Kapstaden, tabte vi Landet af Sigte og sagde til os selv: Hvorledes kan Skibet finde frem uden Veien — foran, bagtil og paa begge Sider er intet andet end Hav? Vi troede, at vi Allesammen skulde omkomme i denne Øken og begyndte at beklage vor Tilstand; men de hvide Mænd to os ud og sagde, at de saa Veien paa Himmelen. Vi haabede, at dette maatte være sandt, men kunde ikke se nogen Veien. Da sagde vi til os selv: Dersom vi dø, vil ogsaa disse Mænd dø. De vilde sikkert ikke le og spøge, dersom de gif Døden imøde. Denne Tanke oplivede vort Haab. En Dag sagde Skibskapteinen til os: Imorgen vil vi faa se Land, og dette vil vise Eder, at jeg ved, hvor jeg er. Og sandelig, den næste Dag saa vi Land og sølte os træster. Dette Land var imidlertid ikke England; det var en Ø i Havet. Vi naaede England først den tredie Maaned.

Man fortalte os da, at vi befandt os i Mundingen af en stor Elv og kort derefter: Nu ligger London for os. Men vore Dine kunde ikke se London. Vi saa kun

en stor Røgsky og Bæle, der ragede frem af Vandet som Sivgræs af en Sump. Vi gik midt ind blandt Bælene og fandt, at det var Skibsmaster. Her stod vort Skib stille.

Dette London er Englændernes store Plads. Vi saa aldrig Ende paa det; vi gjorde os al Møie for at finde Enden, men vi kunde ikke. Vi flatrede op i en meget høi Bygning, der er dannet som en Bæl, for at se os om derfra; men vi saa, saalangt vi kunde øine, intet Andet end Gader, Huse og Folk. Da hørte vi, at der var mange Mennesker, som var fødte der og blevet gamle, og som dog aldrig havde seet Enden af det. Vi sagde derfor: Naar det er saa, hvorfor skal da vi, som er Fremmede, se os om efter Enden? Vi vil opgive at søge derefter.

Folkene i London er saa mange, at de træde hverandre paa Fødderne. Den hele Dag og Natten igjennem er Gaderne fyldt med utallige Mennesker. I Begyndelsen troede vi, at der havde tildraget sig noget Vigtigt og sagde: Lad os vente, til Folket er gaaet forbi; men der blev ingen Ende paa dem. Jordens Overflade er for liden til at rumme alle Folk; nogle af dem lever under Jorden og nogle endog under Vandet. Londons Elv er saa bred som en Del af Bugten ved Natal. Der denne Elv har Englænderne bygget en Bro, paa hvilken Mennesker og Vogne kan komme over; man har tillige Vaade, paa hvilke man kan gaa over Vandet. Men under Floden er der udhugget endnu en Gjennemgang, gjennem hvilken Mennesker og Vogne kan gaa over paa den anden Side

uden engang at vide, at de er komne over Vandet, og i denne Gjennemgang lever der ligeledes Mennesker. Denne Vej under Vandet er ikke mørk; der er Lys, som giver Lys. Jeg ved ikke, hvorfor Menneskene har gjort en Gjennemgang under Vandet, da der dog er gode Veie over det og en Mængde Vaade ligger for Haanden. Jeg tror, de gjorde den kun, fordi de ønskede at have den.

Vortseet fra Folkemasserne i Gaderne og paa Landet, er Vandet oversaaet med store og smaa Skibe, som alle er fyldte med frem- og tilbagereisende, af- og paagaende Mennesker. Disse Mennesker lever paa Vandet, fordi der ikke er Rum til dem paa Landet. Da jeg saa den Mængde af Englændere, var jeg glad over, at England ikke ligger ved Siden af vort Land; thi var dette Tilfældet, saa kom Mængden hid og traadte os Alle under sine Fødder.

Husene i London er saa høie, at der inden Middag ikke falder en Solstraale i Gaderne. Stedets Aander lever i nogle af de høieste Bygninger, paa Steder, hvor Menneskene aldrig kommer. De udstøder Dag og Nat en klagende Tone, som vi ofte hørte. Der findes i Landet ingen Grund, ingen aaben Plads, hvor vildt Græs kunde vøge. Derfor Græsset ikke var omhegnet, vilde Altsammen blive nedtraadt. Jeg reisste til forskellige Egne i England udenfor London; men jeg saa intet andet end Huse og Gjerder. Et Menneske kan aldrig være alene.

Da jeg reisste om i England, reisste jeg i en Vogn, der blev truk-

fen af en anden Vogn, og Bevægelsen var saa hurtig, at mine Dine forvirredes. Naar J paa denne Maade vilde reise herfra en Sommeraften for at begive Eder til Natalbugten (50 Mile borte), kunde J være her tilbage kort efter Solopgang. Naar J i England skal reise hurtigt, rider J ikke paa en Hest, som Folk her; J tager Hesten med Eder ind i Vognen, og den staar og spiser hele Veien. Vognen bevæger sig saa hurtigt, at Eders Hest ikke kan holde Skridt med den; derfor maa J tage den ind i Vognen. En Vogn trækker en stor Mængde andre — jeg kunde ikke forklare mig hvorledes. Der er en stor Kjedel paa Hjul fuld af Vand, og under Kjedelen er en stor Ild for at saa Vandet til at koge. Først Vandet koger, bliver mange belæssede Vogne knyttede til bag; thi i det Øieblik, da Vandet koger, løber den paa Hjul liggende Kjedel afsted paa en egen Wei. Dersom Vandet skulde koge, uden at Vognene var fæstede til Kjedelen, saa vilde den rende afsted, jeg ved ikke hvorhen. Disse Vogne har lige, jevne Weie, der er bestemte kun for dem, og paa hvilke der ikke kommer andre. Dale overspændes, Bjerge gjennembores for at gjøre Wei, og Jernstænger lægges i Jorden for at holde den fast. De, som reiser i disse Vogne, ser sig ofte indhyllede i fuldkommen Mørke, Gnistre spruder omkring til Øvre og Benstre, og der opstaar en frygtelig Larm, naar man bruser frem under Bjergene.

Vi saa i London meget saa Dyer, og dog er der Dyrefjød i Overflod. Kjødene giver overmaade meget

Mælk; man holder dem i Stalde og fodrer dem som Heste. En eneste Ko der giver ligesaa meget Mælk som en hel Kraal fuld her. Mælken flyder, indtil Mælkeren er træt. Kjødene i England har bedre Husse end de hvide Høvdinger i Natal; men de ser aldrig Solen. Dyrerne bliver langt borte fra førte til London i Vogne og underveis uafbrudt fodret. Vognene trækkes af en Høvdandsvogn. I England kjører Dyrerne i Vognene istedetfor at trække dem. Vi saa Hjorder af Dyer komme ind i London, hvilke bliver slæbte frem langs Møningerne af Husene, fordi der ikke paa anden Maade var Rum til dem.

I London gjøres der Penge; men Folk ser sig neppe om derefter. Rige Mænd er nødte til at bygge store Husse for at opbevare sine Penge deri. Vi saa mange store Husse i London, som ikke var byggede til Andet end til at gjemme Penge i. Mange Mennesker i London er meget rige; men der er ogsaa mange, som er meget fattige. Stedet er saa stort, at der maa være alle Slags Mennesker der.

Englænderne ser ikke paa hverandre; os saa de paa, fordi vi var sorte. De var i Krig med Ama-Ruffi, da vi var i Landet; men naar de fører Krig, kjæmper de aldrig i sit eget Land. Saa ofte det kommer til Krig, drager de ud og opsjøer Fienden i hans eget Land. Men Krigen gjør Intet for Folket. Det bekymrer sig ikke om den, fordi det ved, at England vil seire. Blot Soldaterne marscherer ud for at kjæmpe. Vi saa Soldater gaa ombord paa Skibe for at drage i Krigen; vi saa ogsaa Skibe,

sem var tagne fra Ama-Ruffi og indbragte. Overhovedet saa vi overmaade mange forunderlige Ting i London, Ting, som vi aldeles ikke kunde forstaa. Jeg saa mere, end jeg kan fortælle Eder, og dog saa jeg Intet. Nogle af dem, som reiste med mig over Havet, blev tilbage, fordi de endnu ikke havde seet nok og ønskede at se mere. Jeg saa med mine egne Dine Mennesker stige op mod Himmelen høiere end Dinen. De steg ikke op ved Hjælp af Vinger, men i en Kurv, der var bunden til en stor, med Røg fyldt Sæk; Nabningen paa den vendte nedad, og Kurven hang under den. To Mænd satte sig i Kurven; Sækken blev løsgjort og tog dem med opad. Jeg saa efter dem, til mine Dine var trætte, og den var bleven mindre end en Fugl. De kastede Sand ned paa de nedenunder staaende Mennesker, lidt af den faldt paa mig; de steg op, fordi de deroppe havde Noget at gjøre; men hvad det var, ved jeg ikke.

Jeg saa, hvorledes Hunde har Brev, og Aber affyrede Gevær; jeg saa en Hest dandse efter en Tromme. Jeg saa Elefanter, Krokodiller, Tigere og Sælhundede, som levede i Hus. Jeg saa en stor Slange bugte sig om en Mand og stikke sit Hoved i Mandens Mund og paa hans Befaling igjen vikle sig af ham. Jeg saa, hvorledes Folk stod paa Hovedet for Penge og gif paa Hænderne, og jeg betalte selv Penge for at se dem gjøre dette. Da vi reiste til England, troede vi, at Alt, hvad vi havde hørt om de hvide Mennesker, var overdrevet; men da vi selv saa

dem, sagde vi: Alt, hvad vi tilforn har hørt, er Intet mod det, som vi ser.

Vi saa mange Ting, som var meget gode; men vi saa ogsaa Noget, som ikke behagede, men forstræffede os. Det engelske Folk har særstilte Begravelsespladse for de Døde. Men da Rummet er knapt, begraver de kun saamange, som de har Plads til; de tager derfor Nogle, naar de er døde, og bringer dem til Sygehusene, hvor de skjærer dem op og tørrer dem. Naar et Menneske dør i Gaderne, — og mange dør der, fordi Gaderne stedse er fulde, — og ingen Ben eller Broder har, saa bringer man ham til et Hus og sætter op Papirer for at udforske, hvem han er. Gjør Ingen Fordring paa ham, saa bliver han sendt til et Sygehus, og Lægerne skjærer ham op, om de saa synes, og udgrunder Aarsagen til hans Død. Lægerne i England forstaa at helbrede de Syge derved, at de ser ind i de døde Mennesker. Lægerne der synes om Døde, og man fortalte os, at der var Folk, som endog stjal de Døde ud af deres Grave. Da en af vore Landsmænd døde, blev han kun begravet, fordi vi var tilstede ved Begravelsen. Men vi hørte senere, at man igjen havde taget ham ud af Graven og staaet ham op for at se, om han var gjort som hvide Mennesker. Vi blev engang førte til Døren af et Sygehus, og da vi var ved Døren, saa vi døde Mennesker staa oprette, som om de levde, og vi frygtede for at gaa ind der. Det ser ud, som om de vidste at bruge denne Opstjæring

af Døde til Trolddom, og maaske er dette ogsaa Tilfældet, thi Lærgerne i England ved Alt.

Folket i England er utalligt som Græs; men Føde er der mere, end man behøver. I Begyndelsen tænkte vi, hvorfra skal vi faa Føde, naar der er saa mange Mennesker i Landet, der selv behøver den? Vi saa den ikke voge, og heller ikke noget Sted, hvor den kunde voge. Og dog kan et Menneske bedre fylde sin Mave der for 6 Pence (omtrent 13 norske Skilling) end her, og i Virkeligheden have mere, end han formaar at spise. Vi erkendte siden, at man anvendte Penge for at skaffe hid Levnetsmidler fra andre Lande.

Vi saa de store Hus, hvor der bliver gjort Klæder og Jernvarer. Vi saa ogsaa dem, som forfærdigede disse Ting, og indsaa, at det ikke var sandt, hvad vi stedse havde hørt, at disse Ting blev forfærdigede af en Folkestamme med kun et Die. Vi gik til det Hus, hvor det gjøres Penge; men der stod en Soldat ved Døren, som ikke vilde lade os komme ind. Vi hørte imidlertid, hvor vi stod, hvor hurtig Pengene gjordes.

Skjønt jeg nu har fortalt Eder saa meget, er det dog Intet, jeg har fortalt Eder. Jeg begyndte just at se først, da jeg reiste bort.

Da jeg forlod dette Land, troede jeg, at de Sorte var langt talrigere end de Hvide; nu har jeg med egne Øine seet, at der slet ikke findes Sorte der. Folk her siger, at der er kun faa af de Hvide, dette synes kun saa, fordi de er komne til os. Dersom de var her Alle, vilde de grave Bjerget ned, jævne Dalene, og vi vilde være som Hunde, der huler efter sit Hjem. Der er Intet, som de ei kan gjøre. I har troet, at I var stærke, da I dog var Intet. Der vilde blive en Ende paa mange falske Tanter, dersom enhver Hovding i Naturland kunde bevæges til at besøge England."

Med denne flue Bemærkning endte den unge Reiserde sin Fortælling. Der fulgte nu en flere Minuter lang, alvorlig og betydningsfuld Tausbed, hvorpaa Patriarken blandt de Forsamlede saa op af sine Drømme og gjorde den Bemærkning: "Vi takke dig, unge Mand, for dine Nyheder. Du har gjort os ældre, end vi var; men du er selv endnu ældre. Du har med egne Øine seet, hvad vi kun har hørt med vore Øren. Dinene er mere at lide paa end Ørene, og det vilde, som du siger, være godt ligesaa vel at se som at høre. Men hvilken gammel Mand vilde drage over Søet!"

(Chambers Journal.)

Philip Ashton

eller den nye Robinson.

En sandfærdig Fortælling af Dr. G. H. v. Schubert.

(Fortsættelse.)

37. En rig Gulegave fra en ubekendt Haand.

Med Legemets Kræfter var ogsaa Lyften til Livet og Haabet om en lykkeligere Bending i hans Sjæbne vaagnet op igjen hos vor Philip Ashton. Storme og Uveir, saa frygtelige som han aldrig havde oplevet dem i sit Hjem, rasede daglig, oprykkede mangt et høit Træ med Roden og kastede Havets Bølger med saadan Voldsomhed mod Strandbredden, at Skummet som en fin Regn sprøitede lige op til hans Hytte. Vor Dboer havde imidlertid efter sin uforglemmelige Gjæsts Vink flettet et bedre Forskæng for Døren af Palmblade, med hvilket han i Storm og Regn og om Natten tillukkede Indgangen til sin Lovhytte. Der gaves forøvrigt ifølge dette Himmelskrøgs Natur enkelte Timer af Dagen, paa hvilke Solen skinnede; disse benyttede han til at sørge for sit Kjøkken, som han havde anlagt nær ved sin Hytte under et fremspringende Klipretag. Opfindsom, som Roden havde gjort ham, forskod han ved Hjælp af stegte Kassavarødder som Løkkemad at lede forskellige Slags Fiske ind i en liden Indskjæring af Havet, hvis Udgang han lukkede med et Slags Slusedør af Grene, saa at han kunde gribe sit Bytte med Hænderne.

Han kunde nu uden megen Besværlighed atter gaa forte Stræninger ad Gangen, og da Kofloblommernes anden Hovedhøst indtraadte i December, og Grenene af dette Slags Træer, af hvilke flere vogte ganske nær ved hans Bolig, nu høiede sig under Byrden af Frugterne, som om de vilde brydes af, havde han til sine forskjellige Reiter, der bestod af Fisk, Krebs, Skildpadde og Andeæg, ikke alene stegt Kassava til Brød, men ogsaa en rigelig Dessert af velsmagende Frugter.

En næsten barnagtig Glæde følte han ved at antænde og vedligeholde Ilden paa sit Arnested. Denne ypperlige Gave, som i vore Dage enhver saa let kan forskaffe sig ved de velbekendte, med en Smule Fosfor og Svovl bestrøgne Fyrstikker, lærte han nu først at agte i dens fulde Værd, efterat han i ni Maaneder havde maattet undvære den. Den afgudiste Tilbedelse, som mange endnu i Hedenstabet Nat sulkende Folk, de saakaldte Ildtilbedere, bevise Flammen paa Arnestedet, blev ham nu nogenlunde begribelig. I bele Timer kunde han, naar han om Morgenens af de i Aften glødende Kul eller ved Hjælp af nogle Krudtkorn og Flint og Staal havde antændt lidt tørt Græs og derpaa Beden, sidde ved den blussende Ild og

Betragte det vel daglige og af Berden bekjendte, men dog for hans Forstand ubegribelige Under, at Lys og Varme kan frembringes af Luften og det kolde Træ. Ogsaa Kogekunsten, som han øvede paa mangfoldige forskjellige Maader, forstaaede ham god Underholdning mere end i en Forstand.

Saaledes gif Dage og Uger hurtig hen for vor Dboer ogsaa i hans Ensomhed. Solen, som han to Gange om Sommeren ved Middagstid havde seet staa lodret over sit Hoved, fastede nu, endog naar den stod høiest, en mærkelig Skygge. Han vidste, at denne Skygge maatte vare længst ved Vinterfolhverv (21de December), og da ved denne Tid den herlige, ham fra Barndommen af saa dyrebare Julefest indtræffer, hvilken han saa gjerne vilde høi tideligholde, gjorde han sig al mulig Umage for ved egen Jagttagelse at udfinde den korteste Dag. En gammel, lige Stamme af et Trompetræ, som for længe siden havde mistet sine Blade, skulde tjene istedetfor Viseren paa en Solstive. Han havde seet, at detre Træ i Middagstimerne om Sommeren fere Dage efter hinanden ingen Skygge kastede; dennes tiltagende Længde søgte han nu at finde ved Mærker, som han anbragte paa Jorden. Men naar saadanne Jagttagelser skulle anstilles med fuldkommen Nøiagtighed, udfordres bedre Redskaber end en Træstamme. Under et Himmelsstrøg, hvor Forjællens imellem den længste og korteste Dag kun er to Timer (hin er tretten, denne elleve Timer lang), er Skyggens Bogen og Afslag n i Solhvervsdagene ikke saa ganske let

at iagttage. Heller ikke det store Himmelsstrøg, de natlige Stjerners Gang, forstod han tilstrækkelig at udtyde, omendstjont han ikke alene kjendte den her tæt nede ved Horisonten staaende Polarstjerne, men ogsaa ifølge Undervisning af Ned Loms Styrmand den sydlige Himmels herlige Stjernebilleder, Skibet og Kanopus, det sydlige Kors og Centauren, og af mange af disse Stjerners høiere Stilling omtrent kunne gjette sig til Tiden af Aaret. Hvad imidlertid hans Tidbestemmelse manglede i videnskabelig Sikkerhed, blev hos vor Dboer erstattet ved den dunkle Anelse om Tidens Forløb, som selv i Søvne ikke forlader os. Saa omtrent havde han dog gjetter den bevidstløse Tilstands Varighed under Søvdømmen. Efter sin Helbredelse havde han daglig først med en Muslingkal, senere med sin Kniv gjort et Judsnit i Barken af et ungt Træ ved sin Hytte, og ved siden at lægge sammen de forløbne Dage og Uger temmelig nøiagtig udfundet Tiden for den korteste Dag og den derpaa følgende Julehøitid.

Det maa forekomme os ganske naturligt, at hans Sjæl paa denne Tid baade i vaagen og sovende Tilstand uafsladelig var i Salem hos hans kjære Familie. En Nat havde Drømmen om hans Forældre været særdeles levende; det forekom ham i Søvne, som om han med sin Familie helligholdt Juleaftenen og Julenatten. "Nu vel!" sagde han til sig selv, da han vaagnede, "hvad gjør det til Sagen, om jeg tager Feil af en eller et Par Dage? Jeg vil indvie denne

Dag til en Høitidsdag, paa hvilken jeg vil ihukomme Eglens Lovsang, min Herres velsignede Fødsel og Hyrdernes Tilbedelse, og tillige glæde mig over min egen Frelse i Guds enbaarne Søn, som er bleven til et Menneske."

Igaar Eftermiddag havde der raset en frygtelig Storm; idag stod Solen op i sin fulde Glæde, og Himmelen var klar og uden Skyer. Endnu i sine senere Aar tænkte Philip med Genrykkelse paa denne Juledag, som han her i sin Ensomhed havde helligholdt i en Sindsstemning, hvori han kun sjelden i hele sit Liv havde befundet sig paa nogen anden Julefest. Den Hjemve, hvoraf han led, tog i disse Timer en Retning fra Jorden mod oven; han nød en svag Forsmag paa de evige Glæder, som hinsides Graven vente den tr ende Kristen.

Foruden disse Glæder af en høiere Art fik vor Dboer ogsaa en anden jordist Julegave, som for ham var af overmaade stort Værd. Da han om Eftermiddagen vandrede ved Stranden, saa han der en liden Kano, som Stormen havde kastet paa Land. I Begyndelsen blev han ved dette Syn greben af Bæmød; han mente nemlig, at det kunde være den Baad, hvori hans Belgjører havde besøgt ham og igjen var reist bort fra ham. Men da han traadte nærmere, overbeviste han sig snart om, at dette var en ganske anden Baad, som han aldrig før havde seet. Den havde ikke lidt nogen Skade ved Strandingen paa den flade Sandbund, og da Philip havde øst det Vand, som fandres i dens Bund, ud, opdagede han til sin store Glæde to indven-

dig fortinnede Jernfjedler, et Fiskegarn, flere Louge og et Stykke Seildug, hvilket tilligemed Aarerne og en Baadshage var befæstet indvendig ved Baadens Side. Efter al Rimelighed var Kanoen af Stormen revet løs fra sin Landingsplads, uden at noget Menneske fandtes i den. Hvor dens rette Eiermand boede, lod sig vanskelig udfinde; for Dieblikket havde vor Dboer Tilladelse til at berragte og efter Behag benytte den som Roget, han havde laant paa ubestemt Tid, eller som en Gjenstand, der var tilfalden ham ifølge Strandretten.

38. Søfartens Pris.

Philip forstod fuldkommen at klatte, hvor vigtig Besiddelsen af et lidet Fartøi var for ham i hans nuværende Stilling. Hvor ofte havde han ikke ønsket sig et saadant og forgjæves tænkt paa Midler til at bygge sig et! Hans Arme og Hænder vare sunde og stærke, kun Fødderne vare endnu uskiftede til lange Vandringer. Men medens disse stille hvilede i Baaden, kunde hine ved Hjælp af Aarerne føre ham omkring baade fjært og nær; ja hans Fartøi maatte kunne gjøre det muligt for ham et eller andet Sted at opsjøge Menneskeboliger eller ialfald en Havneplads, hvorfra Skibsleilighed lettelig kunde gives til hans fjære Fædreland. En Korskarls og Styrmands Forretning var han vant til fra Ungdommen af; Vandet var det Clement, paa hvilket han næsten sølte sig mere hjemme end paa Landet.

Allerede næste Morgen steg han i sin Kano og roede til den paa

Sydostkanten af Den liggende nære
 Pisangplantage ved Bambusrør-
 bugten. Efter lang Tids Forløb
 vederkvægede han sig her for første
 Gang igjen ved Nydelser af her-
 lige Frugter, ved hvis Blufning
 hans lange Baadsbage gjorde ham
 god Nytte. Væder, af Størrelse
 som vore Gæs, og mange andre
 Vand- og Sumpfugle gaves der i
 Mængde mellem Bambusrørene og
 ved Strandbredden. Uforstyrrede
 af Menneskene havde de her bygget
 sine Nester, af hvilke Philip ud-
 valgte sig en god Ret af de friskeste
 Æg, som Fuglene endnu ikke havde
 ruget paa. Dagsaa en næsten halv-
 vogen Kjempefildpadde faldt i
 hans Hænder. Under Kofospal-
 merne antændte han derraaf en Fild
 og holdt et Maaltid, hvorved der
 vankede baade kogte og stegte Spi-
 ser i stor Mængde. I Særdeles-
 hed gavede de halvmodne Pisang-
 frugter eller Bananer, som han skar
 itu og stegte paa bede Stene, ham
 en Ret, som i Velsmag stod ved
 Siden af det bedste europæiske
 Bagværk. Med en rig Ladning
 af Frugter, blandt hvilke en efter
 hans Skjøn otte til ti Bund væg
 sig Chirimoya (— se foran, Side
 487) syntes ham at være den for-
 nemste, vendte han om Aftenen
 atter tilbage til sin Hytte.

Omendkjønt Philip foruden Kni-
 ven, som den gavmilde Fremmede
 havde efterladt ham, intet skjærende
 Redskab havde, lykkedes det ham
 dog at forsøge sit lille Fartøi med
 Mast og Seil samt andet Tilbehør,
 der begunstiger Farten, og herved
 gjorde det Stykke Seildug og de
 Louge, han havde fundet i Baaden,
 ham stor Nytte. Den stormende

Regntid var nu tilende, og det
 tørre og kjølige Veir indtraadt,
 som for det Himmelstrøg, hvor-
 under Roatan ligger, og dets Be-
 boere er det klareste og behageligste.
 Siden de første Uger af sit Op-
 hold paa Roatan kunde han ikke
 mindes at have følt sig saa vel
 som nu i de sidste Dage af det
 Aar, som for Størstedelen havde
 været saa besværligt og tungt for
 ham. I de første Uger efter hans
 Ankomst hertil var det Glæden
 over hans Redning af Sørovernes
 Hænder, som stillede den hele Na-
 tur i et saa herligt Lys for ham;
 nu var det Frelsen fra en haard
 og overmaade farlig Sygdom og
 stor Nød, der gjorde ham saa glad
 og lykkelig. Men til at forhøie
 denne glade Stemning bidrog dog
 ogsaa Naturen, som omgav ham,
 saare meget. Saa fulde af Frug-
 ter og Blomster havde han endnu
 aldrig seet sin Højs smukke Land-
 skaber, som nu i Slutningen af De-
 cember og Begyndelsen af Januar.
 Skofotræerne bødte sig under Bryn-
 den af sine modne, velsmagende
 Blommer. De pragtfulde Pirkan-
 nier og Amaruller (hvoraf der paa
 Roatan gives fire Arter), de vest-
 indiske Narcisser, de brogede Tiger-
 lister, den farmostarøde Kannas
 herlige Blomster, de blaa Kommel-
 liner gavede Joraaarsmarkerne paa
 Roatan en Ynde, som kun saa
 andre Egne paa Jorden kunne rose
 sig af. Den store Overflodighed
 af Frugter paa Træerne og Buskene
 saavel som af Insekter havde paa
 denne Tid ogsaa lokket en Mængde
 Fugle fra det nærliggende Fast-
 land hertil, hvilke Philip tildels
 tidligere ikke havde bemærket paa

Den. Fra alle Kanter af Skoven hørte man Papegøjernes høie, glade Skrig; til Afvegling fløitede brogede Peberfugle med vældigt Ræb deres "Pio-Piatjooko", og Kuru-luerne lode ogsaa deres klagende "Bav, Bav" høre. Paa alle Blomsterbuste viste sig en Brimmel af de prægtigste Sommerfugle og Kolibrier; paa nogle af de høieste Træer havde Kjæmpestorkene eller Tabiruerne bygget sine store Neder, medens Karakaraørnen sad ensom paa en Termitte, og Latters Falken lurede fra en Gren paa Firben. Nede paa Jorden krøb metalglindsende, sorte og grønne, med smukke Horn forsynede Sydamerikanske Errebiller, der ligesom vore Madsehbiller nedgrave alle døde Legemer under Jorden; ved Siden af dem opsøgte de smukke Jordduer og hele Flokke af Topraphøns sin renlige Føde, Korn og Planteafs. Medens ingen eller kun stigende Fuglestemmer havde ladet sig høre i Skov og Krat i de hedere Maaneder af Aaret og i Regntiden, gjænlød nu Klippefløsterne af de deilige Sange, som nogle Arter af Trupialer og Piroler istemmede ved Siden af sine Hængere. Endog i Nærheden af vor Dboers Lodhytte havde en liden nydelig Sanger, den amerikanske Gjerdesmutte, som omtrent er af vor Gjerdesmuttes Størrelse, indfundet sig og byggede sit lille Rede i et hult Træ, hvorfra den hver Morgen glædede sin Nabo med sine bløde, melodiske Toner. (Kolonisterne i britisk Guiana op-hænge i sine Boliger tomme Flaster under Tagene paa Gallerierne for at faa disse nydelige Sangere, som benytte sig af Flasterne til Neder

og tillige ere slittige Fluefangere, til at bo i deres Huse).

Philip benyttede det udmærkede Veir til mangfoldige snart længere, snart kortere Sørejser, først langs Kysterne af sin Ø, dernæst til de mindre Rabøer. Naar Østevinden var ham gunstig, kom han ofte efter blot nogle faa Timers Seillads fra sin Hytte til Drangehaverne i Palmesø-dagsbugten, hvorfra han næsten en Gang hver Uge hentede sig en Ladning af søde Dranger, Figener, Granatæbler og, hvis Aarstiden førte det med sig, ogsaa Druer. Endog Bananerne og Kokosnødderne syntes ham at smage og trives bedre end i den nærliggende Bamsørørbugt.

Naar han engang imellem fik Lust paa gode Østers, seilede han, saafremt Vinden var gunstig, hen til Eggen ved Mangestoven. Men af Frygt for Krokodillerne gjorde han under denne Seillads mangen forsigtig Vending med Baaden, førend han kom til den vestlige Rand af Skoven, hvor alle Træernes Rødder vare besaaede med Østers. Hjemreisen fra denne hans Østersbank, hvorfra han hentede sig mangen Ladning, blev meget lettet ved en stadig Strømning i Havet, som Gød for Noatan løber fra Vest mod Øst. Naar han overlod sit Faktøi til denne Strøm, var det ikke nødvendigt for ham at trætte sig med Aarerne; han behøvede kun med Roret at holde Baaden i en Retning, som begunstigede hans Hjemreise. Først naar han var omtrent en halv Sømil fra sin Bolig, maatte han ro for at komme iland.

Ogsaa de Dage, han, som han sammenligningsvis udtrykker sig, opholdt sig hjemme, det er, i eller ved sin Hytte, i jente Baaden ham til at lette Overfarten til den nærliggende Røddæmningsbanke, hvorhen han allerede tidligere pleiede at flygte for Stikfluernes Angreb. Han havde, da det nu var ham en let Sag at skaffe det Fornødne over, ogsaa her opført en Hytte og indrettet et Ildsted. Hver Morgen tog han den nødvendige Bed samt saamange Levnetsmidler og saa stort Vandforraad med sig, som han for Dagen behøvede til sin lille Husholdning. Langt lettere og hyppigere end paa Roatan lykkes det ham her paa denne Sandbanke at fange Skildpadder samt ved Hjælp af det Fiskegarn, han nylig havde fundet, ogsaa Fiske, og Udflugten over Havet var her ligesaa fri som ved hans Løbhytte. Saaledes tilbrakte han, da henimod Slutningen af Marts Stikfluerne atter begyndte at tiltage i Mængde, den største Del af Dagen paa denne lille Ø, men Nætterne i sin Hytte paa Roatan. Ofte, især naar han var paa sine Kystreiser, sov han dog ogsaa i Baaden paa et Sted ved Stranden, som var frit for Mustitoer.

39. Redning af Livsfare.

Vor Philip Ashton, der, som han selv udtrykker sig, efterat han var kommen i Besiddelse af sit lille Fartøi, ikke blot kunde betragte sig som uindskrænket Herre over Roatan, men ogsaa som "Admiral paa de tilgrændsende Have og som eneste Besidder af de smaa omlygende Øer", vovede nu lidt efter

lidt ogsaa at foretage længere Reiser til de forskjellige Dele af sit Rige. En Dag, efterat han havde forsynet sig med et Forraad af Bananer, Figner, Druer og Skildpaddeskjød for Reisen, styrede han mod Øst til den fem til sex Mile fra Roatan liggende Ø Bonaffa, der neppe er halv saa lang som Roatan. Han havde sit Førtøi med; thi det var hans Hensigt nærmere at undersøge denne Ø, som han i Frastand oftere havde betragtet fra Høiderne ved sit Opholdssted, og af den Grund kom han maaste til at opholde sig der i flere Dage. Da han nærmede sig Øen, blev han var, at en Chalup laa for Anker ved dens østlige Ende. Saa inderlig han end ønskede at træffe et større Skib for med det muligens at faa Leilighed til at komme tilbage til Fædrelandet, turde han dog ikke paa Lykke og Fromme styre hen til Chalupen; thi Besætningen kunde jo gjerne være Sørovere, og langt hellere vilde han leve og dø paa Roatan i sin stille Ensomhed, end igjen komme i saadant Selskab. Desuden strakte sig fra Øens Sydside en Række af Klipper langt ud i Havet, ved hvilke Brændingen var saa voldsom, at han med sin lille Kano ikke vovede at styre forbi dem. Han roede derfor efter at have taget Seiler ned for ikke at blive bemærket af Chalupens Mandskab hen til Bestkanten af Øen, hvor han landede i en trang, af høie Træer omgiven Bugt og trak sit lille lette Fartøi efter sig op til Strandbredden, hvor det laa godt skjult bag det høie Siv. Han vovede ikke at antænde nogen Ild,

fordi Røgen strag vilde have røbet ham for Søroverne, hvis Folkene i Chalupen vare saadanne; men efterat han af sit medbragte Forraad havde spist Saameget, som han behøvede for at blive mæt, begav han sig ud paa en Vandring mod Ost for saa ubemærket som muligt at nærme sig Chalupen. Men den Opgave, han havde sat sig, var langt vanskeligere og større, end han havde forestillet sig. Hvor liden saa ikke Bonaffa ud, naar han betragtede den fra Høiderne paa Roatan! Hvor ubetydelig syntes ikke endog fra Havet Strækningen imellem Ost og Vestkanten af Den at være, og hvor ganske anderledes forekom den ham nu, da han med sine endnu altid svage Fødder, som allerede smertede ham efter en Gang af neppe tusinde Skridt, gjennem Torne og Krat snart op, snart nedad Høie og Bjerge skulde gjennevandre det formentlig ubetydelige Rum! Han behøvede to Dage og den største Del af tre Nætter for at naa sit Maal; thi paa mange Steder skode Træerne og Bustene saa tæt sammen, at han paa Hænder og Fødder maatte trænge sig igjennem dem. Derved kom han vel ogsaa mangan Gang til at gjøre betydelige Dævæie, fordi Løstaget ganske betog ham Udfigten baade til Sol og Stjerner. Endelig lyvnede det i Skoven; han kunde nu se Havet. Den Egn ved Stranden, hvortil vor Vandringsmand var kommen, kunde omtrent være 3 engelske Mile borte fra den Bugt, hvor han havde seet Chalupen ligge for Anker. Med største Forsigtighed besteg han en liden Høi, hvorfra han kunde overse

hele Bugten; men denne var tom. Skibet maatte under hans besværlige Fodtur være affeilet. Han steg ned i Nærheden af Stranden, og ganske udmattet af Reisen satte han sig ned, støttede Ryggen mod en Træstub og vendte Ansigtet mod Havet, over hvilket han her havde en vid, fri Udfigt. Han havde ikke længe befundet sig i denne hvilende Stillning, førend Sønnen overvældede ham. Denne maa have været meget dyb; thi da han vaagnede ved Ainaldene af flere Geværskud, saa han tæt foran sig paa Havet foruden den større Chalup orte Krigsbaade, alle besatte med bevæbnede Folk, hvoraf mange fra Søen forede paa ham. I den yderste Forstrækfelse sprang Philip saa hurtig, som hans saarede Fødder tillod det, ind i Skovens Tykning. Krigsbaadernes Mandskab, som bestod alene af Spaniere, raabte vel efter ham: "Holdt, Engländer! vi ville stænke dig Pardou!" Men han agtede nu ikke paa dette Tilraab, uagtet denne Forsikring maaske ved roligere Overveielse kunde have bevæget ham til i Haab om en taalelig Behandling og Løsladelse ved Hjemkomsten at overgive sig i sin Nations Fiendes Haand. Medens han derfor løb ind i Skoven, stjode Spanierne fra alle deres Fartøier efter ham, og Geværkuglerne knækkede flere Grene af Træerne og Bustene baade over hans Hoved og ganske nær ved hans Side. Endelig var han kommen udenfor Skudvidde ind i et tæt Bustads, hvor han lagde sig ned paa Jorden og hvilede sig i flere Timer, indtil han af Lyden af Aarsflagene kunde slutte sig til,

at Spanierne fjærnede sig. Han bemærkede ogsaa fra sit Baghold, at Chalupen seilede bort under engelst Flag og sluttede deraf, at den tidligere havde været et engelst Fartøi, som Spanierne fiendtlig havde overfaldt og gjort til Bytte.

Den følgende Dag opsogte Philip atter det Træ, i Nærheden af hvilket han var bleven overfaldt, og forbausedes ikke lidet, da han i dets Stamme bemærkede sex til syv Kugler, der tildels ikke meget over en Haandsbred fra hans Hoved vare trængte ind i Træet. "Guds underfulde Godhed", saaledes udtrykker han sig, "har ogsaa bevaret mig i denne Fare og frelst mig fra Døden."

Philip begav sig nu paa Veien tilbage til Vestsiden af Den, hvor han havde efterladt sin Baad. Nu først følte han tilfulde, at han alifor meget havde anstrengt sine Fødder, der endnu behøvede den størst mulige Skaansel; thi foruden den Svaghed, som efter Sygdommen var bleven tilbage i dem, lede de jo ogsaa fremdeles Mangel paa tilstrækkelig Bedækning. De Lærhedsstimler, hvormed den godgjørende Fremmede havde forbundet dem, bleve snart ubrugelige, og uagtet det Stykke Seildug, som han havde været saa heldig at finde, siden havde skjænket ham Erstatning derfor, medens tillige noget oppilet Lougverk havde forsynet ham med Seilgarn, vare dog hverken Seildugen eller de Barkflo, han selv havde forfærdiget, fuldkommen tilstrækkelige til at forebygge Indtrængningen af Torne og andre spidse Gjenstande. Og om de end havde været det, vilde

det dog ikke have nyttet vor stakets Boer meget; thi uden at mærke det, havde han allerede paa Veien hertil mistet den ene af disse Seildugs- og Barkflo ved at krybe igjennem det tykke Krat og de sammentvandede Grene, og den anden var i en saadan Tilstand, at den ikke mere lod sig holde sammen ved den lille Seilgarnstump, som endnu hang ved Foden. Philip maatte derfor beslutte sig til at tiltræde Hjemveien barfodet. Vel kunde han nu, da hans Fiender vare langt borte, uden Frygt følge Strandbredden; han behøvede ikke længer at arbejde sig igjennem de ubanede Skove og Buske; men Opgaven blev desuagtet ligesaa vanskelig, ja ved den stejle tiltagende Smerte i de vaany saarede Fødder med hvert Skridt endogaa vanskeligere.

Tre fulde Dage havde vor stakets Philip nødig for, som oftest ved at holde sig langs Kysten og ved Randen af Skoven, at naa tilbage til sin Baad, en Vej, som en frisk Mand med gode Sko eller Støvler paa Benene vilde have tilbagelagt i en Tid af i det Høieste sex til syv Timer. Og i hvilken Tilstand kom han tilbage til Baaden! De Klædningsstykker, hans Velgjører havde skjænket ham, vare af Grenene og de skarpe Dager, især paa Tornebladpalmerne, saa forrevne og sønderkaarne, at de blot i Lapper og Pjalter hang om hans Lemmer, og at hans af Torne ligeledes sønderrevne, med størknet Blod bedækkede Hud næsten overalt kom tilsyne. Haaret, som han paa Noatan daglig havde vasket, men i næsten femten Maaneder hverken

flippet eller læmmet, fordi han manglede Sax og Kam, hang ham i den vildeste Uorden ned over Panden og Tindingerne. Paa det ene Knæ havde han et dybt Saar, som han havde faaet ved at krybe igjennem et Bustads, hvor han stødte det imod en søndersplittet Stump af en Mimosebusk. Fodsaalerne befandt sig næsten atter i samme elendige Tilstand, som for fem Maaneder siden, førend han faldt i den haarde Sygdom. Endog ligesaa mat og krasløs som dengang følte han sig nu, da han halv afmægtig kastede sig ned i Baaden og udstrakte der sine trætte Lemmer; thi under sit fem eller sex Dages Ophold paa Bonakka havde han næsten lidt ligesaa meget af Hunger og Tørst som i den sørgelige Tid, da Nøden fristede ham til at smage paa den raa Maniokrod. I Skovene paa Bonakka gaves der vel Hjorte (formodentlig mener Philip her atter enten den amerikanste Sumrhjort eller, hvilket er sandsynligere, den røde Kaabuk), Bilsvin, Duer og Skovhøns i Mængde; men frugt bærende Træer og Buske vare her meget sjeldnere end paa Roatan, der, som han udtrykker sig, i Sammenligning med Bonakka forekom ham som "et kongeligt Pallads." Og saa havde han hyppig lidt Mangel paa Drillevand; thi kun ved den Bugt, hvor han først saa Chalapen, flyder en Bæk med rigeligt Vand ud i Havet. Desuden vare de besværlige Insekter her saa hyppige, at de hverken Nat eller Dag lode Wandrereren have Ro. Til Lykke for ham laa endnu en god Del af de medbragte Pottetræsnødder,

Mangoer og Bananer i Baaden; han kunde dog igjen engang svise sig mæt. Men neppe følte han sig atter noget krasligere, førend han udspændte Seilet og styrede med en gunstig Østenvind tilbage til sit kjære Roatan, hvor han lykkelig landede ved Nattens Frembrud.

40. Et nyt Besøg af ubentede Gæster

Den hede, tørre Aarstid var nu igjen indtraadt. En stor Del af Frugttræerne prangede i sin rige Fylde af Gaver; paa Stranden vrimlede der af Skildpadder; et helt Regiment Soldater kunde have svist sig mæt blot af deres Ug. Fiskefangsten gav ogsaa nu et godt Udbytte, da den kunde drives med Garn, og saaledes manglede det ikke vor Øboer paa mange forskjellige Slags nærende og velsmagende Retter, hvortil Bækken og Kokosnøddernes Mælk stoffede Drikke. Men til Legemets fuldkomne Velbefindende hører, om der end intet Hensyn tages til, hvad Sindets glade eller sørgmodige Stemning kan virke, flere andre Ting end Overflødighed af Mad og Drikke, navnlig Sundhed paa alle Lemmer, Klæder, Hus og Hjem. Vor Vens Sindstemning var paa denne Tid ingenlunde den bedste; hans Hjemve, hans Længsel efter Omgang med Mennesker var ved det saa ofte stoffede Haab atter bleven stærkere og heftigere end nogen sinde. Men hvorledes kunde han, saa forekom det ham, vente noget Besøg af Søfarende paa disse af Sandbanke og Klipper omgivne Øer, der kun vare Smuthuller fo

Sørøvere eller for hans Landsmænds Dødsfiender, Spanierne, hvis morderske Hænder hans Belgjører, og hvis Skud han selv paa Bonacka kun med yderste Nød var undgaaet! Hvorledes kunde han nu efter den Erfaring, han i fem Hjerdingaar havde gjort, haabe, at et engelst eller andet af venstabeligstundede Søfolk besat Fartøi skulde komme ind i denne Labyrinth af smaa Der og Klippered! Langt sandsynligere var det, at han vilde komme til at dø her uden at pleies eller begraves af nogen Menneſtehaand. Han maatte desuden frygte for, at de Saar og Smertor i Fødderne, han ved sit Besøg paa Bonacka atter havde paa draget sig, efter kort Tids Forløb vilde blive ligesaa slemme som i afvigte Vinter, og at han da, ude af Stand til at bevæge sig af Stedet, vilde komme til at lide Hungersnød og Tørst ved sin Bæk, der formodentlig ligesom forrige Aar om saa Maaneder vilde fortørres. Thi næsten alle de Maniokrødder, som vogte i Nærheden, havde han uden at tænke paa et saadant slemt Tilfælde allerede opgravet og benyttet som Bred til dagligt Brug.

Hertil kom endnu nogle andre Omstændigheder, som forarsagede ham stor Bekymring. Hans Baad havde paa Hjemveien fra den ulyksalige Reise til Bonacka faaet en Læk, som han vel til Nød kunde tilstoppe, men ikke fuldkommen udbedre. Hans Klædning befandt sig i en saa ynkelig Tilstand, at han ikke kunde betragte sig selv uden med Gru. Thi de Klædningsstykker, han havde modtaget

af sin Belgjører, og som vare tynde og fint vævede, vare endnu mere iturevne end den grovere Matrosdragt, han havde bragt med sig fra Sørøverskibet. Han havde derfor igjen opsøgt denne og istandsat den saa godt, han kunde, med Lapper af den anden og bar desuden et Stykke Seildug som Skjort om sine Hoster. Saa nedslaaende alt dette end var for vor Philip Ashton, havde han dog endnu en god Grundvold tilbage, hvorpaa hans Hjerte holdt sig fast og sandt Trost og Ho, nemlig den uroffelige Tillid til Guds Naade og Forbarmelse. Med Forsagthedens Timer afvegledede derfor daglig ogsaa Frimodighedens, hvori hans Bryst foldtes af det Haab, som aldrig lader Nogen blive til Skamme. Han havde jo ogsaa, hvad den ydre Lettelse i hans besværlige og smertefulde Liv angik, Midler til at antænde en Ild, og hans Fartøi var endnu altid brugbart til korte Reiser langs Kysten af Den og fra hans Bolig over til Røddæmningsbanken, paa hvis tørre, sandige Grund han om Dagen fandt en Tilflugt for de oftere omtalte Griffluers Anfald.

En Dag i Juni Maaned 1724, da han just var paa denne sin Sandbanke og vilde tilberede sig en Frokost af en Fisk, han havde fanget, saa han to Kanoer støvne lige mod sig. Da Folkene, som sad i dem, bemærkede Røgen af Ilden, som Philip havde antændt, holdt de stille i nogen Afstand fra den lille Ø. Denne Standsning benyttede Philip til saa hurtig som muligt at flygte til sin Baad, som laa paa den modsatte Bred,

og sætte over til Roatan. Han vilde ikke atter som nylig paa Bonaffa udsætte sig for den Fare at tjene til Skydeskive for fiendtlige Mænds Gøværer. Paa Roatan kjendte han Tilflugtssteder nok, hvor han kunde skjule sig for en Fiende, og skulde disse Folk komme som Venner, havde han der Midler i Oversflodighed til at forsyne dem med Alt, hvad de behøvede. Mandflabet i Baadene saa ham ro over Sundet som kun var et Bøsseskud bredt, til Roatan, og da de paa deres Side frygtede ligesaa meget for Sørovere, som Philip for Spanierne, nærmede de sig Kysten med stor Forsigtighed. Da fattede Philip Mod; han traadte nærmere hen til Strandbredden og viste sig for Mændene, der ved deres egen forsigtige Adfærd ikke kunde indjage ham nogen Frygt. Han vilde just gjøre dem et Spørgsmaal, da de kom ham i Forkjøbet, idet de raabte til ham og spurgte ham paa Engelsk, hvem og hvorfra han var. Ashton svarede glad bevæget ved at høre sit Modersmaal, at han var en Amerikaner, som var undsluppet Fangenskab blandt Sørovere. Mændene roede nu nærmere, men holdt atter stille og spurgte Philip, hvem der foruden ham var paa Den. Han forsikrede dem, at han gaafe alene boede paa Roatan, men spurgte tillige de Fremmede, hvem og hvorfra de vare. De svarede, at de vare Engælændere og kom fra Hondurabugten. Philip, der kjønt fattig dog var Herre af Roatan, indbød dem nu i Bevidstheden om sin Herretter til at gaa iland. De gjorde dette, men det de endnu stedse

iagttede den nødvendige Forsigtighed, dog i nogen Afstand fra ham. En stærk, velbevæbnet Mand steg ud og gif hen til Øboeren, som nu ogsaa paa sin Side uden Frygt traadte ham imøde. Da Manden saa den stakkels Fyr i hans elendige Pjalter med det over det blege Ansigt vildt nedhængende. Paar haltende komme sig imøde, blev han staaende stille af Forfærdelse. Men Philip gif hen til ham, rakte ham Haanden og faldt ham om Halsen, idet han græd høit af Glæde. Den raa Sømand blev saa dybt rørt derover, at han tog den beflagelsesværdige Yngling paa sine Arme og bar ham ned til Baadene. Philip fandter en venlig Modtagelse; Alle rakte ham deres Hænder og trykkede ham med broderlig Hilsen i Haanden. Han fortalte dem det Væsentligste af, hvad der havde rildraget sig under hans Fangenskab hos Ned Low, om de Livsfarer, han havde udstaaet iblandt Søroverne, og al den Nød og Elendighed, han havde lidt under sit sexten Maaneders ensomme Drhold her paa Den. De Fremmede hørte med Deltagelse paa hans Fortælling og yrede deres Glæde over, at de nu vare istand til at forbedre hans Kaar.

Den heftige Sindsbevægelse, hvori Philip var kommen ved de Fremmedes overraskende Ankomst og ved sin overvættede store Glæde, havde udtømt hans Kræfter; han maatte sætte sig ned. Mændene lagde Mærke til hans udmattede Tilstand. En af dem gav ham en Ste Rum for at styrke hans svage Kræfter. Men vor unge Øboer,

der endog, medens han var iblandt Søfolkene, kun yderst sjelden og da ganske lidet havde nydt af dette Ildvand og nu i sytten Maanedes aldeles ikke havde smagt noget Slags spirituos Drik, blev af denne eneste Skelfuld Rum saa stærkt angreben, som om man havde givet ham Gift; han sank i en Bedøvelse, der gik over til fuldkommen Bevidsløshed. Nogle af Søfolkene vilde nu give den afsmægtige Yngling endnu mere Rum, fordi de mente, at dette var det bedste Middel til at bringe ham til Kræfter igjen, og vilde paa denne Maade upaatvivlelig have dræbt ham, hvis ikke deres mere forstandige Kamerater havde forhindret det.

Efter nogen Tids Forløb kom Philip igjen til sig selv, og nu trængte de raa, stjont godhjertede Søfolk sig om ham for, enhver efter bedste Gyne, at bevise deres fattige Landsmand en liden Ljævneste. En iblandt dem, som af Profession var Saarlæge, undersøgte Saarene paa hans Fodsaaler og Knæ, besmurtte dem med en Salve, som vel i de første Døgnblikke foraaansagede ham en heftig Smerte, men snart viste sig meget velgjørende, og forbandt ham der-

paa. En Anden afflippede hans lange, sammenfiltrede Haar og kæmmede ham glat. Uter Andre bragte ham rent Linned og Klæder, hvoriblandt ogsaa til Philips uudstige-lige Glæde fandtes et Par store og meget vide Strømper, der endog gik udenpaa Forbindingerne paa Fødderne, samt et Par Filtsko. Med hans Pjakter vilde nogle af de unge af Folkene drive en faad Svøg, idet de gjorde et Slags Fuglestremsel deraf og tilkjendegave deres Modbydelighed for dem paa forskjellige Maader; men en ældre Mand, ved Navn John Symonds, irettesatte dem med alvorlig Mine for deres ilde anbragte Svøg og lod disse Grindringstejn om Philips store Glendighed kaste paa Jiden.

En Herster over Folk og Riger, som for første Gang pranger i sin keiserlige eller kongelige Prydelse, kunde ikke føle sig lykkeligere i al sin Stads end vor Philip i sin renvaskede Skjorte, sin brune Trøje med Linnapper, sine blaa- og hvidstribede Matrosbuks og sine Uldstrømper og Filtsko. Den gode John Symonds forærede ham endogsaa en Hue af grønt Skind og satte derved Kronen paa Verket.

(Sluttes i næste Hefte.)

Paul Gerhard.

(Af Schmidt v. Lübeck.)

I Brandenburg der raader
 Kurfyrsten streng og vred:
 "Den nye Lære baader
 Ei Troens Enighed."
 Han prøver strax at trænge
 Ved sit Edikt det strenge
 Forhadte Lære ud;
 Hvortil kan han det bringe?
 Kan han den Sanger tvinge,
 Som frygtløs gaar sin Gang i Gud?

Han staar for Herrens Alter,
 En Kirkens Pille stærk,
 I Lære, Bøn og Psalter
 Forkyndende hans Verk:
 "Laalmodigheden tændes,
 Naar Herrens Naade kjendes,
 Saa Hjertet al sin Sorg
 Ham trøstlig overlader
 Og raaber: "Abba, Fader,
 Vor Gud, du er saa fast en Borg."

Kurfyrsten Bud ham sendte,
 Da kom den fromme Mand.
 Vredt Fyrstens Nie brændte,
 Han raabte barsk ham an:
 "Den, som vil Trods opstille
 Og følge egen Grille,
 Ei Lovens Bud, — den Mand
 Har Embede og Vre
 Forbrudt, — dig sagt det være —
 Du strax skal fly af Stad og Land!"

Mildt Ddingen indrømmer:
 "Det, strenge Herre, vel
 Mig ringe Tjener sømmer
 At lide Ret og Skjel.
 Hvad kan jeg Andet lære,

Guds Rige at formere,
 End det, som skrevet staar?
 Guds Villie ene raader,
 Den ste i alle Maader!"
 Dermed han bøier sig og gaar.

Han stilner Hjemmets Jammer,
 Al Ting han lægger af
 Og tager fra sit Kammer
 Sin Bibel og sin Stav.
 Med Hustru bleg af Harmen,
 Det yngste Barn i Arme,
 Det andet ved sin Haand,
 Han træder ud om Høie
 Og bliffer til det Høie
 Og gaar af Land med freidig Mand.

I Dalen fjærn og øde
 De gaa sin Pilgrimsgang,
 Og Solens Straaler gløde,
 Og Veien er saa lang!
 I Troen de dog vandre
 Saa stille med hverandre,
 Som var det Himlens Vo.
 Da Stjernen stod foroven,
 Da bød dem dybt i Skoven
 Et gjæstmildt Hus for Natten No.

O, se de Smaa i Slummer
 Saa trygt og sødt, men ned
 I Moderhertet Kummer
 Dog sank, hvor svart hun stred:
 "Hvem vil dog nu forbarme
 Sig over disse Arme
 Og lindre fremmed Nød
 Og deres Talsmand blive?
 De haarde Hjerter give
 Den Hungrige kun Sten for Brød."

Den fromme Sanger smiler:
 "De staa i Herrens Haand."
 I Troen han sig hviler
 Saa fast og tryk i Mand.
 Og spirer Tro, den glade,

Dg sætter Blomst og Blade,
 Vror Lykken samme Gang.
 Han gaar for Herrens Dø
 Dg bringer saa om Høie
 Tilbage Trøstens guldne Sang:

"Befal du dine Veie
 Dg al din Hjertesorg
 Til hans trofaste Pleie,
 Som bor i Himlens Borg."
 Det falder dem paa Sinde,
 Saa alle Trængsler svinde,
 Dg alle Sorger fly;
 Thi knap var Psalmen leden,
 Sant over dem Guds-Freden,
 De kjendte sig i Herrens Ly.

De bede stilt og stue
 Ud i den dunkle Skov,
 Mens Himlens Stjerner lue
 Dg sjunge Herrens Lov;
 De love tro at blive
 Trods Alt, hvad dem vil drive
 Fra Veien, som de gaar,
 Dg talt for Herrens Dø
 Steg Løftet til det Høie,
 Dg se — for Døren Hjælpen staar!

Thi udenfor i Sandet
 En Ganger standser med
 Et Bud fra Sachserlandet,
 Som bringer den Bæstet:
 "Hil dig, du fromme Sanger!
 Jeg kommer paa min Ganger
 Fra Kurfyrst Frederik;
 Han vil det Vidne ære,
 Der, tro i Liv og Lære,
 Gi veg fra Gud et Dieblif.

Taalmodig har du baaret
 Alt efter Herrens Ord;
 Thi har han nu dig faaret
 Til Hyrde for sin Hjord.
 Staa op, det gryr ad Morgen,

Kast bag dig nu al Sorgen!
 Drag til dit Kanaan:
 Gist Grændserne os vinkle,
 Før Stjerner atter blinke
 Dig favner Ven og Fosterland."

(Kr. Grimsgaard).

Den Begivenhed, som er skildret i ovenstaaende Digt, fortælles saaledes:

Paul Gerhard, bekendt som en af Tydsklands ypperste Psalmedigtere, var Præst i Berlin fra 1657 til 1666. Da Regjeringen i dette Aar udstedte en Befaling, som gik ud paa en kirkelig Forening imellem Lutheranerne og de Reformerte, kunde Gerhard, som var Luthers Lære hengiven med Liv og Sjæl, for sin Samvittigheds Skyld ikke følge den, hvilket han ogsaa aabent og ligefrem erklærede. Men herved paadrog han sig Fyrstens Unaaide, som havde til Følge, at han blev affat fra sit Embede og maatte gaa i Landflygtighed. Dog derfor tabte han ikke Modet, men fattede sig som en sand Kristen og haabede paa Ham, der hidtil havde været ham saa god og naadig. I denne barnlige Tro og Tillid reiste han med sin Familie ud i den vide Verden, for at søge sit Brød, hvor en Udvei vilde aabne sig for ham. Paa denne Reise blev hans Kone under Op holdet i en fremmed By paa et Gæstgiversted saa nedbøiet og overvældet af Sorg og Kummer, at hun trøstesløs brast i Taarer. Gerhard søgte paa bedste Maade at trøste og opmuntre sin bedrøvede Hustru, navnlig ved at

foreholde hende Davids Ord: "Befal Herren dine Veie og forlad dig paa Ham; Han skal gjøre det" (Ps. 37, 5); men forgjæves — hun kunde ikke ret tilegne sig Herrens dyrebare Forjættelser. Derpaa gik han ud i Haven, for at være ene med sin Gud og tale med Ham om det, som laa ham saa tungt paa Sinde. Der satte han sig i et Lysthus, tog sin Tegnebog op af Lommen, og nedskrev paa Stedet, midt i Naturens stille, høitidelige Ro, den fortræffelige Trøstespalme, hvis første Vers lyder saaledes:

"Befal du dine Veie
 Og al din Hjertesorg
 Til Hans trofaste Pleie,
 Som styrer Himlens Borg.
 Han, som kan Stormen binde
 Og lede Bølgen blaa,
 Han ved og Bei at finde
 Hvor paa din Fod kan gaa".

Da Paul Gerhard var færdig med denne herlige Sang, bragte han den til sin kjære Hustru, som endnu var opfyldt af Sorg, og gav sig til at oplæse den for hende med høi og lydelig Røst. Hun lyttede med Opmærksomhed til de venlige og tillidsfulde Ord fra den fromme, gudhengivne Hustruens Læber, og de forfælede heller ikke sin Virkning. Thi med Et blev hun roli-

gere i Sindet, Taarestrømmen standse, og hun besluttede at befale Herren sine Beie og at kaste al sin Sorg paa Gud. Men foruden hende var der endnu to Andre, som useede udenfor Døren havde Iyttet til Sangerens Røst, og som, da Psalmen var til Ende, traadte ind i Børelset som Guds Engle i Nødens og Prøvelsens Grund. Disse Herrer fortalte, at de vare udsendte af Hertug Kristian i Merseburg, for at opsoge en Præst i Berlin, ved Navn Gerhard, som nylig skulde være bleven affat, og indbyde ham til at komme hen til deres Hertug, som med Fornøielse og Deltagelse havde læst hans aandelige Sange. Spilken Glæde og Overræstelse for det fro.ame Hgtesvar! Paa en Gang gif der et Lys op for dem i det Sorgens

og Anfegtelssens Mørke, som til en Tid havde omtaaget dem, og den naadige og misfundelige Gud opfoldte snart sin Forjættelse og lod det troende Hjerte vederfares en herlig Naadeløn. Gerhard reiste nu til Merseburg, erholdt først en Pension af Hertugen, og fik siden et Præstekald i Lybhen, hvor han boede til sin Død 1676. — Den ovennævnte Psalme "Befal du dine Beie" faldt siden i Kurfyrst Frederik Wilhelm af Preussens Hænder og gjorde et godt Indtryk paa ham. Han spurgte sin Minister, hvo der vel havde forfattet den; og da Svaret lod: "Den samme Paul Gerhard, som Deres Høihed har affat og forvist", blev Kurfyrsten forfærdet, og den Uret, som han havde tilføiet Præsten, nedbøiede ham ikke lidet.

G a a d e.

No. XLVIII. (Logogriph.)

3. 2. 1. Eiendomspronomen; 2. 1. 3. Stedsadverbium; 1. 2. 3. Substantiv.

Opløsning paa Gaaden i No. 19:

No. XLVII: Stamtræ.

Blandinger — Nytt og Gammelt.

Sproggenier. Kong Mithridates af Pontus kunde 22 Sprog og huffede Navnet paa hver Mand i sin Hær; Prof. B. A. Münch havde ogsaa god Sukommelse og mærkelig let for at lære Sprog. For nogle Aar

mark saavel som vor Landsmand Prof. B. A. Münch havde ogsaa god Sukommelse og mærkelig let for at lære Sprog. For nogle Aar

Siden var der i Bøhmen en Mand, som kunde kaves med dem. Han hedde Vincenz Scherzel, var født i Beraun i 1843 og talte og skrev 26 Sprog. Om de mærkelige Prøver paa Spr. gærdighed, som han aflagde for en Forsamling i Prag, fortælles der: Professor Gindely begyndte en Samtale paa Spansk, som Scherzel talte flydende. Derpaa begyndte Prof. Tonner med Russisk og Polsk; ogsaa her var han hjemme, og der viste sig ikke Spor af Landsansjrengheds: ved disse og de følgende Overgange fra et Sprog til et andet; efter Polsk kom Fransk og derpaa Italiensk, Hollandsk og Malajisk. Efter at han derpaa havde givet nogle korte Prøver i Magyarisk, Svensk, Dansk, Zigeunersprog, Portugisisk, Nygræsk, Tyrkisk, Persisk og Hindo-fransk, tog en Hr. Köhler ham alvorlig fat i Kinesisk og Japanesk; ogsaa dette kunde han og var vel bevandret i den berømte kinesiske Skrifekunst. Dr. Ludwig lod ham oversætte et Stykke fra Sanskrit, Dr. Hanska fra Hebraisk, og Dr. Peter prøvede ham i Arabisk. Endnu fulgte Maharattisk, Men-golisk og Hettentottisk og sluttelig Satmatilka, d. v. s. det bømiske Kjeltringesprog.

Den Dr. P. Fjellstedt, hvis Ungdomshistorie nu leveres i "For Hjemmet" i "Skovstjernen", taler 15 Sprog og læser og skriver 25. Den for nogle Aar siden afdøde Kardinal Mezzofanti i Rom forstod, saavidt erindres, 24 Sprog hvoriblandt Dansk og Svensk.

De Abonnementer, som endnu ikke have betalt sin Kontingent for dette Aar, bedes venligst om snarest muligt at indsende samme. De, som desuden endnu sjaan til West for 1877 (næste endog for 1876), maas nopholdelig indsende Betaling. Samtidigt denne indløber, skal Svittering blive sendt; hvis den ikke kommer inden 2 Uger efter Afsendelsen af Pengene (eller for Pacific-Staternes Vedkommende inden 4 Uger), saa skriv igjen og meld det. Send Pengene paa en betryggende Maade, saa de ikke forsvinde undervejs.

Adresse:

N. Thronsen,

Drammer 14, Decorah, Iowa.

Indhold: Skovstjernen. — En Zulufaffers Fortælling om sin Rejse til England. — Philip Ashton eller den nye Robinson. — Paul Gerhard. — Gaade og Oplosning. — Blandinger—Nyt og Gammelt.

CITY SHOE STORE.

A. HANSON

handler.

udelukkende med **Sko og Støvler**

af alle mulige Slags fra de bedste Fabrikker baade i Ost og Vest. Stedet: det gamle Gullikson=Store, Decorah, Iowa.

For 12 Cents

sendes portofrit et Hefte, indeholdende

“To åldgamle Sange fornyede”, nemlig Tolvtalrifsen og Den gyldne Abc.; 5 for 50 Cents, 12 for \$1.00.

Adresse: R. Thronsdren, Dr. 14, Decorah, Iowa.

380 Oktavsider

med udvalgt Læsning for 50 Cents,

nemlig *Ute Bind* (1876 I) af “For Hjemmet”, indeholdende Fortællingen “To Søstre” samt Pontevridans Leonet. Skrevet af ham selv. “Missionsar Andreas Mies” og meget andet Læselstof. Regle saa Reskriemulater selges saaledes for borte Pris. Bemyr denne Leilighed! Adresse: R. Thronsdren, Dr. 14, Decorah, Iowa.

A. Gullikson & Bro.,

Decorah . . . . . Iowa,

handler med

Stangjern, Spiger og Glas, Koge- og Kaffeovne samt Kobber- og Blik=Varer, Gaardsredskaber og Verkstøt, Bygningsmaterialier saasom Vinduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.

Kobber- og Blikvarer repareres. Tagrenden forfærdiges til billige Priser.

De To Søstre.

De 4 første Hefter af “For Hjemmet” for 1876, indeholdende: *De To Søstre*, Fortælling fra en norsk Fjeldbygd, foruden 13 større Artikler og 36 Bladsider, sendes portofrit til hvilkenombest Adresse her i Landet for 25 Cents. Hele Bindet (12 Hefter, 384 Sider) sendes portofrit for 50 Cents.

Adresse: R. Thronsdren, Dr. 14, Decorah, Iowa.

J. H. Montgomery & Co.,

Apothekere og Boghandlere,

Decorah, ... Iowa.

Mediciner tilberedes omhyggeligt efter Lægers Recepter. En duelig og forsigtig norsk Expeditør er altid tilstede.

No. 7-24.

First National Bank

OF DECORAH, IOWA.

Udfører almindelige Bankforretninger. Kjøber og sælger Bøxler
paa

NORGE, SVERIGE og DANMARK

samt alle andre europæiske Lande.

Besørger Indfordring af Arbejdsidler og andre Fordringer i de skandinaviske og
andre europæiske Lande.

Sælger Billetter for Befordring til og fra Norge, Sverige og Danmark og
de øvrige europæiske Lande.

Forespørgsler i det norske og engelske Sprog besvares pr. omgaaende Post

James S. Gaston, Præsident.

A. Bradish, Vice-Præsident

J. W. Burdick, Kasserer.

Geo. D. Gardner, Assist. Kass.

Ole T. Røen Tæller.

P. E. Haugen,

Eier af

Decorah Marble Works.

Water Street, Decorah, Iowa.

Jeg tillader mig herved at gjøre Landsmænd i Winneshiek og Allamakee
Countier i Iowa, samt i Fillmore, Houston, Freeborn, Goodhue og Elmstead
Countier i Minnesota, og forresten i hele den nordre Del af Iowa og sydlige
Minnesota, opmærksomme paa, at jeg nu er istand til at erpedere alle Ordres
med kort Bærel. Jeg har sikret mig de bedste Arbejdere og kan udføre smukt
og billigt Arbejde. Da jeg ogsaa har norske Stenbyggere, har Landsmænd den
Fordel, at de kan faa sin Inscription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor
man blot har Arbejdere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret D^r. Harvey Miller og P.
Nickel. P. E. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive
mig, samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegning-
er med vedfjet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han ud-
vælger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmeste Fragt-Office.

P. E. Haugen.